

EDUZEDCO
GRADE 12 KISWAHILI
End of Term Examination

Total Marks: 84

Name: Adm No: Date:

Section A (36 Marks)

Answer all the questions in this section.

1. Taja aina tatu za insha. [3 marks]

2. Taja viambishi vitatu vya wakati katika kitenzi. [3 marks]

3. Taja sehemu tatu za barua ya kirafiki. [3 marks]

4. Chati hapa chini inaonyesha idadi ya wanafunzi waliochagua Kiswahili katika shule ya sekondari kuanzia mwaka 2019 hadi 2022. Eleza mwelekeo wa chaguzi hizo katika sentensi mbili. [3 marks]

5. Taja matumizi matatu ya nukta katika uandishi. [3 marks]

6. Tunga sentensi tatu tofauti ukitumia kitenzi 'piga' kwa maana tatu tofauti. [3 marks]

7. Taja aina tatu za fasihi simulizi. [3 marks]

8. Fafanua tamathali za usemi, kisha utoe mfano wa tashbiha moja na sitiari moja. [3 marks]

9. Taja aina tatu za nomino katika Kiswahili. [3 marks]

10. Eleza maana tatu za neno 'hadithi' kama litumikavyo katika miktadha tofauti. [3 marks]

11. Taja viunganishi vitatu vya wakati. [3 marks]

12. Tofautisha methali na nahau. Toa nukta tatu za tofauti. [3 marks]

Section B (48 Marks)

Answer any four questions in this section.

1. Eleza sifa nne za fasihi simulizi. [8 marks]

2. Eleza faida tatu za lugha ya Kiswahili katika kuleta maendeleo ya nchi. Kila hoja ielezewe. [8 marks]

3. Andika insha ya aina ya maelezo ukieleza shughuli za maadhimisho ya siku ya uhuru katika mtaa wako. (Maneno takriban 180) [8 marks]

4. Methali husaidia jamii kuhifadhi hekima. Eleza mchango wa methali nne katika jamii. [8 marks]

5. Andika mwili wa barua ya kuomba kazi ya ualimu katika shule ya sekondari ya Mwenge. Tumia jina lako halisi na anwani za kinidhamu. Usitaje sifa zako na uzoefu. [8 marks]

6. Eleza jinsi ushairi unavyoweza kukuza maadili katika jamii. Toa hoja nne. [8 marks]

MARKING GUIDE

Question	Expected answer / marking points	Marks
q1_01	Insha za maelezo, insha za hoja, insha za maongezi, insha za kielelezo, barua za kirafiki. (yoyote matatu)	3
q1_02	-na- (wakati uliopo), -li- (wakati uliopita), -ta- (wakati ujao), -hu- (wakati wa mazoea). (yoyote matatu)	3
q1_03	Anwani ya mtumaji, tarehe, salamu ya mwandishi, mada (hiari), mwili wa barua, tamati, sahihi na jina la mtumaji. (yoyote matatu)	3
q1_04	Idadi ya wanafunzi ilipungua mwaka 2020 ikilinganishwa na 2019, halafu iliongezeka mwaka 2021 na kuendelea kupanda mwaka 2022.	3
q1_05	Kutamaliza sentensi, baada ya vifupisho (k.m. 'n.k.', 'k.m.'), katika kuhesabu orodha (1.), na katika vipengee vya ratiba. (yoyote matatu)	3
q1_06	Mifano: (i) Alimpiga kijana mgongo kwa nguvu. (kupiga kwa nguvu) (ii) Nimempigia simu mama. (kupiga simu) (iii) Wananchi walipiga kura leo. (kupiga kura). Maana nyingine kama piga magoti, piga kelele. Sentensi lazima ziwe sahihi na maana ziwe tofauti.	3
q1_07	Hadithi, ngano, methali, vitendawili, nyimbo, misemo, nahau, majigambo, tenzi. (yoyote matatu)	3
q1_08	Tamathali za usemi ni mbinu za lugha zinazotumika kufanya usemi au maandishi yawe ya kuvutia na ya kitashtiti. Tashbihi ni kulinganisha mambo mawili kwa kutumia 'kama', 'mfano', 'mithili ya'. Mfano: 'Alikuwa na hasira kama simba.' Sitiari ni kulinganisha bila kutumia 'kama'. Mfano: 'Yeye ni simba wa vita.'	3
q1_09	Nomino za pekee, nomino za jumla, nomino za dhahania, nomino za wingi, nomino za umoja. (yoyote matatu)	3
q1_10	Hadithi inaweza kumaanisha (i) simulizi au kisa cha kubuniwa (hadithi ya kubuni); (ii) mazungumzo au maelezo ya tukio (ni hadithi ndefu sana); (iii) uvumi au tetesi (usinipie hadithi). Majibu sawa yanakubaliwa.	3
q1_11	Wakati, kabla ya, baada ya, mara, pindi, kila majira. (yoyote matatu)	3
q1_12	(i) Methali ni usemi mfupi wenye hekima na mafunzo; nahau ni msembo uliotenguliwa maana yake halisi kuwa na maana ya kificho. (ii) Methali mara nyingi ni sentensi kamili; nahau ni kishazi au kirai. (iii) Methali hufunza mwenendo; nahau hutumika kupamba lugha na kuleta msisitizo. (Nukta zozote tatu zinazokubalika)	3
q2_01	(i) Huwasilishwa kwa mdomo (ni ya usemaji). (ii) Hutegemea wapokeaji au hadhira. (iii) Hutumia lugha ya kawaida na mbinu za kisani kama tanakali na tashihisi. (iv) Ni ya jamii na huambatana na tamaduni za watu. (v) Hubadilika kulingana na muktadha na wakati. (vi) Hutumia wahuksa wa kawaida kama wanyama na binadamu. (alama 2 kwa kila sifa sahihi, jumla 8)	8
q2_02	Hoja zinazokubalika: (i) Kiswahili huunganisha watu wa makabila mbalimbali, hivyo huleta amani na umoja unaochochea maendeleo. (ii) Huwezesha mawasiliano bora katika biashara, elimu na utawala. (iii) Huhifadhi utamaduni na historia ya taifa. (iv) Huimarisha utambulisho wa kitaifa na kuvutia watalii. (Kila hoja iliyoelezewa ipasavyo: alama 2, zile tatu = 8)	8
q2_03	Kazi ya mwanafunzi ipimwe kwa ubora wa maelezo: utangulizi, mwili wa hoja, hitimisho. Izingatie lugha sanifu, mpangilio wa matukio, na uhalisia. Alama zapewa kwa: mawazo 4 alama, mpangilio 2 alama, lugha 2 alama.	8
q2_04	Methali huelekeza maisha, hufunza maadili, huonya dhidi ya hatari, huhifadhi utamaduni, huimarisha mshikamano, na hutoa ushauri. Kila methali ielezewe kwa mfano; alama 2 kwa kila hoja.	8

q2_05	Mwili wa barua unapaswa kuwa na: anwani, tarehe, anwani ya mpokeaji, salamu, mada, maelezo ya kujitambulisha, sifa, uzoefu, na ombi la kazi. Pia matamshi ya matumaini. Tathmini: utaratibu wa barua (3), maudhui (3), lugha (2).	8
q2_06	Ushairi hukosoa tabia mbaya, hufunza uzalendo, hulipa moyo na kuwatia faraja, huhamasisha wafuasi wa maadili mema, huhimiza ushirikiano, na kuhifadhi historia. Kila hoja ielezewe; alama 2 kwa kila moja.	8